

Regionale Vergadering NED

Sint-Sixtusabdij Westvleteren

7-10 april 2025



Deelnemers

Voorzitster:	M. Katharina	Brecht
Vicevoorzitter:	D. Guido	Zundert
Oversten:	M. Pascale	Arnhem
	M. Rebekka	Bocholt
	D. Malachias	Echt
	D. Alberic	Schiermonnikoog
	M. Gratia	Steinfeld – Maria Frieden
	D. Isaac	Tilburg
	D. Benedikt	Westmalle
	D. Manu	Westvleteren
Afgevaardigden:	Zr. Rafaël	Arnhem
	Zr. Tamar	Bocholt
	Zr. Lutgardis	Brecht
	Br. Stefaan	Westvleteren
	Br. Harold	Zundert
Genodigden:	D. Bernardus	Vader Generaal
	D. Rufus	Our Lady of Silence (Ierland)
Notulist:	zr. Tamar	Bocholt

Inhoud

Deelnemers.....	3
Opening van de vergadering.....	5
Goedkeuring verslag vorige Regionale Vergadering.....	6
Vorbereiding Generaal Kapittel.....	6
Statuut voor begeleiding van kwetsbare gemeenschappen	7
Vertaling nieuwe constituties	8
Herziening van de Ratio voor de vorming	9
Thema affiliatie	10
Thema safeguarding	10
Toekomst van het cisterciënzerleven in onze regio.....	11
Varia	12
Regiorapport voor het Generaal Kapittel	12
Afgevaardigde voor het Generaal Kapittel.....	12
Oproepen van D. Bernardus	13
Evaluatie.....	13
Volgende vergadering.....	13
Planning regionale dag voor oversten	13
Bijlage 1: Statuut voor begeleiding van kwetsbare gemeenschappen.....	15
Bijlage 2: Herziening van de Ratio	17
Bijlage 3: Affiliatie.....	24

Opening van de vergadering

-M. Katharina opent de vergadering met een gebed en heet iedereen welkom, met een speciaal welkom aan Vader Generaal Dom Bernardus en aan Dom Rufus van Our Lady of Silence. Ook welkom aan de afgevaardigden die er na enkele jaren afwezigheid omwille van corona nu weer bij kunnen zijn. Dank aan D. Manu en de broeders van de Sint-Sixtusabdij voor de gastvrijheid.

-Praktische afspraken:

Tolken: M. Rebekka, D. Alberic en D. Isaac zullen elkaar afwisselen om te vertalen naar het Engels voor D. Rufus en M. Gratia.

We gebruiken de maaltijden in de refter van het gastenhuis. 's Middags in stilte met muziek, 's avonds zullen we praten aan tafel. Ontbijt is mogelijk vanaf 6 uur.

Voor de afwas komt er een lijst.

Na de completen is er nog de mogelijkheid om iets te drinken in het poortgebouw.

Woensdagavond eten we samen met de gemeenschap van Sint-Sixtus.

Er is Wifi in het gastenhuis, maar op sommige kamers is de ontvangst moeilijk. In de vergaderzaal is er altijd bereik.

We zullen de terts onder ons bidden in de vergaderzaal, de andere gebedsdiensten in de kerk.

-Nieuws van het Generalaat en de Orde

D. Bernardus geeft aan dat hij blij is nog eens hier bij ons te zijn. De vreugde is wederzijds. Hij vertelt over zijn laatste reizen naar Noorwegen-Cîteaux en de Filippijnen en de gemeenschappen aldaar.

Op het Generalaat zijn ze volop bezig met de voorbereidingen voor het Generaal Kapittel. Het Generalaat is een snel groeiende gemeenschap. Recent zijn er vier broeders en zusters bijgekomen, ze zijn momenteel met veertien en het huis begint krap te worden. Zr. Elisabeth van Butende is nu werkzaam als kokkin en D. Richard als archivaris. Hij heeft heel wat inhaalwerk te verrichten.

Br. Carlos Maria van Sobrado is daar om tot aan het Generaal Kapittel de commissie voor de vorming wat te activeren. Zr. Eleanor kan haar taak als verantwoordelijke voor de vorming niet meer combineren met haar taak als raadslid, daarom is er nu een commissie voor de vorming aangesteld, verder bestaande uit zr. Elisabeth van Butende, br. Samuel van Tarrawara, D. Marco Antonio). In de nabije toekomst komt er een vormingsprogramma rond de encycliek *Fratelli tutti*, rond gemeenschapsleven en multiculturaliteit; een cursus rond persoonlijk gebed, bestaande uit videofragmenten van D. Olivier van Cîteaux met vragen voor persoonlijke reflectie en gesprek in gemeenschap. De video's zijn al beschikbaar op KTO TV. In juni vindt in Valserena een bijeenkomst plaats voor de regionale vormingsverantwoordelijken met het oog op de herwerking van de *Ratio*. De bedoeling is dat zij een voorstel maken dat naar het Generaal Kapittel gaat en vandaar terug naar de regio's en zo terug naar het Generaal Kapittel van 2028.

De commissie is ook in gesprek met het Instituut voor christelijke anthropologie en menselijke ontwikkeling. P. Zolner sj die bezig is met de problematiek van misbruik, werkt aan een vormingsprogramma specifiek voor monastieke gemeenschappen. Nu loopt er al een pilootproject in de Spaanse regio.

Ook de zorgen rond Mokoto en Clarté Dieu blijven duren, vooral voor de zusters is de situatie erg moeilijk, ze kunnen hun klooster niet uit en zijn aangewezen op hulp van priesters voor boodschappen. D. Damien van Scourmont is wel naar de abtzegening van D. Védaste geweest maar bezoek bij de zusters was niet mogelijk.

Ook in Syrië is het moeilijk, visitatie is momenteel niet mogelijk, je kan er niet naartoe omdat het te gevaarlijk is.

-D. Rufus over Our Lady of Silence

Op 3 november vond een vergadering plaats in Roscrea. Door een aantal stemmingen werden Mount Melleray, Mellifont en Roscrea opgeheven en Our Lady of Silence opgericht. Over een definitieve locatie is nog niet gestemd. Het belangrijkste is te beginnen met samen te leven. Er werd beslist voor een interimperiode van minstens twee, mogelijk drie tot vijf jaar in Roscrea. Op het feest van de stichters is iedereen in Roscrea aangekomen. Ze zijn nu ongeveer twee maanden bezig en het gaat opmerkelijk goed, vredig, positief. Met ups en downs uiteraard maar er is veel goede wil. Elk had een eigen liturgie, nu moeten ze leren hoe samen liturgie te vieren.

Op papier zijn er 25 broeders, in praktijk zijn er 16-18 in huis. Enkele broeders verblijven in een verzorgingstehuis en enkelen zijn als kapelaan werkzaam en een paar "kluizenaars". Er zijn drie novicen. Zr. Sarah van Glencairn helpt bij de vorming en leeft momenteel mee in de gemeenschap. Br. Bavo uit Indonesië, die normaal novicenmeester is, heeft problemen met zijn visum. Hij kan wel een visum krijgen voor Nederland en zal vanuit Tilburg voorlopig met een toeristenvisum naar Ierland gaan.

De gebouwen van Mount Melleray en Mellifont staan momenteel leeg, maar er is wel voor beide plekken iemand gevonden om een oogje in 't zeil te houden.

Goedkeuring verslag vorige Regionale Vergadering

Op p. 16 bij de vraag van Wim Verbaal om financiële steun bij de uitgave van een nieuwe vertaling van de Hoogliedpreken van Bernardus. We hebben hier niets meer over gehoord.

Verder geen opmerkingen. Het verslag is goedgekeurd, met dank aan zr. Tamar.

Vorbereiding Generaal Kapittel

We overlopen het programma van het Generaal Kapittel aan de hand van het document dat werd doorgestuurd vanuit het Generalaat, met extra aandacht voor de nieuwigheden dit jaar:

- Professionele tolken voor de vertalingen in de aula.
- Twee externe waarnemers om de werking van het Generaal Kapittel te evalueren.
- Behalve huisrapporten zullen ook de meest recente visitatiekaarten beschikbaar zijn (bij de voorzitter van de commissies die het huisrapport bespreken).
- Huisrapporten kunnen aangevuld worden met een audiovisuele presentatie. Regiorapporten mogen ofwel een tekstdocument ofwel een audiovisuele presentatie zijn.

D. Bernardus geeft nog enkele aanvullingen:

- Dom Bernard Lorent osb, president van de AIM, heeft de uitnodiging aanvaard.
- De twee oud-abdissen die nog Mater Immediata zijn, zijn M. Mary van Glencairn (Our Lady of Silence) en M. Anne-Emanuelle van Blauvac (Syrië)
- Om problemen met de omgeving te vermijden, heeft Fr. Henry Fouda, apostolisch commissaris van Koutaba, toestemming gekregen het habijt van de orde te dragen.
- We overlopen de nieuwe samenstelling van de commissies.
- Niemand is verplicht, maar wie kan wordt vriendelijk uitgenodigd bij te dragen voor de kosten van het Generaal Kapittel.
- De Zoom-introductie voor nieuwe capitulanten is verplicht voor nieuwe oversten en gedelegeerden, maar ook sterk aanbevolen voor alle capitulanten.
- De openings- en slotviering van het Generaal Kapittel zullen plaatsvinden in de basiliek, voor het overige vindt de liturgie plaats in het theater van Domus Pacis.

Statuut voor begeleiding van kwetsbare gemeenschappen

Ingeleid door M. Rebekka (zie document in bijlage 1)

Het Statuut voor begeleiding van kwetsbare gemeenschappen is sinds het vorige Generaal Kapittel, waar het *ad experimentum* werd goedgekeurd, reeds enkele keren aangepast.

M. Rebekka overloopt de geschiedenis van het tot stand komen en de recente aanpassingen aan het statuut. Het zal op het Generaal Kapittel behandeld worden volgens de vereenvoudigde procedure.

De herwerkte tekst van het statuut staat op de website van de Orde bij de werkdocumenten voor het Generaal Kapittel. De Nederlandse vertaling is nog niet klaar maar het is wellicht beter hiermee te wachten tot na het Generaal Kapittel omdat er nog dingen kunnen veranderen.

D. Bernadus wijst ons erop dat het een misvatting is dat we statuten kunnen wijzigen zonder langs de Heilige Stoel te passeren. Ook aanpassingen aan statuten moeten ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Heilige Stoel om rechtsgeldig te zijn.

Bij § 12 D. Guido vraagt of het niet goed zou zijn hier een tijdsaanduiding toe te voegen. We kunnen nu voor het Generaal Kapittel niets meer veranderen, maar we zullen deze vraag op een volgende Regionale Vergadering weer opnemen.

Bij § 23 D. Bernardus: Nu wordt bij iedere sluiting door V. Generaal en zijn raad een canonieke overste benoemd die de stabiliteitsveranderingen moet regelen. Anders kan het zijn dat een broeder/zuster niet van stabiliteit wil veranderen en dat bijgevolg het klooster niet kan worden opgeheven. Nu kan de canonieke overste iemand die weigert van stabiliteit te veranderen na twee canonieke waarschuwingen wegzenden uit de Orde.

Bovendien is er zo ook een verantwoordelijke overste, bijvoorbeeld in geval van misbruik. De canonieke overste is meestal iemand die zetelt in de commissie van sluiting of de overste van het klooster waar ze wellicht naartoe willen.

Dit alles is een gevolg van de beslissing dat de stabiliteit niet meer automatisch naar het moederhuis gaat.

Belangrijk aandachtspunt:

De Vlaamse huizen hebben hun statuten moeten aanpassen aan de nieuwe wetgeving voor de VZW's. Bij de benedictijnen is gebleken dat de nieuwe statuten niet in overeenstemming waren met de constituties van de Orde, wat bij opheffing grote problemen heeft gegeven.

Bij ons hebben sommige huizen hun statuten ook reeds aangepast aan het statuut voor begeleiding van kwetsbare gemeenschappen. In ieder geval zou er minstens de vermelding moeten in staan dat bij opheffing de regels gevolgd worden van de Orde waartoe we behoren!

Bij § 25 Onderscheid tussen sluiting en opheffing: Sluiting: er is geen regulier monastiek leven meer (maar er kunnen wel nog enkele broeders of zusters ter plaatse leven). Het Generaal Kapittel stemt voor de sluiting van een klooster. Opheffing is alleen de allerlaatste stap: als alles afgesloten en geregeld is, komt het decreet van opheffing, uitgevaardigd door de hoogste bestuurder, in ons geval is dat Vader Generaal. Het decreet van opheffing maakt het onmogelijk dat iemand toch nog zou proberen het klooster nieuw leven in te blazen.

Vertaling nieuwe constituties

Stand van zaken door D. Alberic

D. Alberic en zr. Guerric van Koningsoord hebben hard gewerkt aan de vertaling van de nieuwe versie van de constituties (GK 2022). De vertaling staat nu bijna helemaal op punt, maar mogelijk komen er nog kleine wijzigingen na het Generaal Kapittel van dit jaar.

D. Alberic heeft voor iedereen een exemplaar afgedrukt. Dit is dus een voorlopige versie.

Nog enkele onduidelijkheden:

C. 75 In de versie voor de broeders is de visitator alleen mannelijk, bij de zusters is er expliciet sprake van een mannelijke of vrouwelijke visitator. Nochtans is volgens C. 75.2 ook bij de broeders een visitatrice mogelijk.

Een vraag is ook hoe we kunnen verwijzen naar *Cor orans*. De broeders vallen daar niet onder. Maar je kan ook gewoon verwijzen naar het Generaal Kapittel van 2022.

Alle wijzigingen sinds de vorige versie van de constituties (2014) zijn gemarkeerd in de tekst. Daar zitten ook wijzigingen bij die al gemaakt waren voor het Generaal Kapittel van 2022.

De vertaling is gemaakt op basis van de Latijnse tekst van 2024.

D. Bernardus dringt erop aan dat iedereen in de gemeenschappen een exemplaar van de constituties zou hebben. We zouden het voor de regio gezamenlijk kunnen laten drukken als boekje, dat is goedkoper dan printen. Is dit wenselijk? We denken over deze vraag na tegen het Generaal Kapittel.

Kunnen we de voorlopige versie ook alvast digitaal ontvangen?

Dank aan D. Alberic en aan zr. Gueric voor al het werk.

Herziening van de Ratio voor de vorming

Ingeleid door D. Alberic (zie bijlage 2 voor de volledige tekst inclusief de paragrafen van het Vaticaanse document)

In juni zal in Valserena een bijeenkomst plaatsvinden voor alle regionale vormingsverantwoordelijken in verband met de herziening van de Ratio. D. Alberic zal er voor onze regio naartoe gaan.

In de richtlijnen van 2017 wordt reeds gesproken over de noodzaak de Ratio te herzien (§ 34)

Er wordt ook in aangeduid wat de strekking moet zijn van deze herziening: "Zoals vroeger, na het Concilie van Trente, de seminaries en noviciaten ontstaan zijn voor de initiële vorming, zo worden wij heden ten dage opgeroepen om vormen en structuren op te zetten die de weg ondersteunen van iedere Godgewijde persoon naar de toenemende gelijkvormigheid met de gezindheid van de Zoon (cf. Fil. 2,5)."

Vorming is dus niet alleen iets voor de nieuweling. De initiële vorming blijft bestaan. De gemeenschap die deze initiële vorming aanbiedt is echter zelf permanent in vorming. Deze permanente vorming is NIET een simpele plicht tot actualisering, maar een voortdurende houding van luisteren en het delen van uitdagingen, problematieken en perspectieven. Ieder individu is geroepen om zich te laten raken, onderrichten, uitdagen en verlichten door het leven en de geschiedenis ... (§35.c.)

De initiële vorming moet de jonge Godgewijde persoon vormen tot een vrij hart, bekwaam om een leven lang te leren van het gebeuren van iedere dag op de manier van Christus, om zich ten dienste te stellen van allen. (§ 35.d.).

Herziening van de Ratio zou dus kunnen betekenen dat de vorming van de gemeenschap voorop staat. Deel 1: de gemeenschap in permanente vorming Deel 2: de initiële vorming.

Andere aanpassingen die vanzelfsprekend lijken in onze dagen: minder nadruk op informatie geven, meer nadruk op zowel een "effectieve werkzaamheid" (§ 12) als een vorming in "de waarden van een leven in navolging van Christus" (§ 15).

(Al is het ondertussen misschien wel zo dat er te weinig aandacht is voor klassieke lessen)

Belangrijk: de structuren moeten dienend, ondersteunend zijn.

Veel mensen wereldwijd komen binnen en verlaten het religieuze leven ook weer. Een van de belangrijkste redenen die hiervoor genoemd worden, is teleurstelling over het gemeenschapsleven. We moeten ook durven de nieuweling als een spiegel te zien en daarvan te leren.

Een nieuwe insteek voor de Ratio kan deze vraag zijn aan onszelf gesteld: wie zijn wij? Wat motiveert ons om de nieuweling aan te nemen? Is het om hem te helpen naar God, of om voor ons de boel recht te houden? Zijn wij inderdaad op zoek naar God? Hoe geven we dat vorm? Hoe zijn we een open gemeenschap voor de nieuweling?

Mensen komen niet om te blijven zoals ze zijn, ze zijn bereid te veranderen, maar ze willen wel geaccepteerd worden zoals ze zijn.

Een gezamenlijk noviciaat zou heel wenselijk zijn. Nu heeft elke gemeenschap een eigen noviciaat, maar we zouden elkaar veel meer op weg kunnen houden als we de vorming gezamenlijk aanpakken. Er is al het (beperkte) project van de zusters, dit zou ook voor de broeders wenselijk zijn.

Dit is zeker een pertinent punt. We komen hier nog op terug.

Verduidelijking D. Bernardus: Het probleem met de huidige Ratio is dat het een samenraapsel is van een aantal documenten: Ratio formationis, Ratio institutionis en Ratio studiorum. Het is beter de studies apart te behandelen, in een derde deel. Dit om te vermijden dat gemeenschappen een soort seminarie-opleiding bieden en de ingroei in de gemeenschap vergeten.

Thema affiliatie

Het thema wordt ingeleid door D. Malachias (zie tekst bijlage 3)

Opmerking bij punt 3b. De tekst die D. Malachias heeft voorbereid betreft de situatie eind maart. Sindsdien zijn er wel een paar voorbeelden in onze Orde: Allos is nu geaffilieerd aan La Palma en Baumgarten aan Val d'Igny.

We moeten wel voor ogen houden dat het hele idee van affiliatie uit *Cor orans* komt, en dat we ons dus niet veel aanpassingen kunnen veroorloven.

Het voordeel van affiliatie is wel dat het omkeerbaar is.

Denkoefening: zouden we ons kunnen voorstellen dat een kwetsbare regio een affiliatie aangaat met een andere regio?

Thema safeguarding

Ingeleid door M. Pascale

In 2023 hebben we beslist dat het thema iedere Regionale Vergadering aan bod moet komen om het levend te houden.

Na de aanzet van M. Pascale hebben we een uitwisseling van bedenkingen en ervaringen, in grote openheid en respect, met ruimte voor kwetsbaarheid.

Subthema's die aangeraakt zijn:

- rol van de media
- verwarring tussen verschillende soorten misbruik
- vaak komt de overste in het vizier (als dader, wegens niet goed omgaan met..., schuldig verzuim, "toxisch leiderschap" – overste kan zich geremd voelen om gewoon te functioneren...)
- is totale veiligheid mogelijk? Waar is het evenwicht?
- Biedt het schema dader-slachtoffer echt perspectief?
- invloed op de toekomst van een gemeenschap
- Hoe kunnen we steun bieden aan oversten die met dergelijke problemen geconfronteerd worden?
- belang van ontkenningsmechanismen of minimaliseringsmechanismen
- Hoe vinden we positieve vorming van monastieke waarden, zodat misbruik niet in onze gedachten opkomt?
- belang van openheid naar elkaar, ook over dit soort onderwerpen.

Dank voor ieders inbreng.

Toekomst van het cisterciënzerleven in onze regio

De volledige dag van woensdag is aan dit onderwerp gewijd. Eva Cornelis van de Vives Hogeschool modereert deze denkdag.

We beginnen met een overzicht van de huidige situatie in de verschillende gemeenschappen, op basis van gegevens die op voorhand door de oversten zijn ingediend, en met aandacht voor de kwetsbare punten (vermindering van het aantal leden, veroudering, te grote gebouwen, combinatie van functies door één persoon, inzet van lekenpersoneel...).

Vervolgens is er uitwisseling in kleine groepjes rond vijf vragen:

- Ervaaft u de actuele situatie in uw eigen gemeenschap als een veranderingsproces?
- Welk toekomstscenario draagt uw voorkeur weg en waarom?
- Welke zorgen ziet u op u afkomen, en welke kansen ziet u?
- Hoe kunnen we elkaar in onze regio ondersteunen en versterken?
- Wat hebben we nodig om in deze verandering trouw te blijven aan ons charisma?

Na een kwartier wisselen telkens de gesprekspartners.

Na de middagpauze presenteert Eva een samenvatting van de antwoorden op elke reflectievraag en volgt een uitwisseling in plenum.

Besluiten:

-Er is een algemeen aanvoelen dat de tijd dringt, dat we nú iets moeten. Het zou goed zijn een procesbegeleider te zoeken, zodat we dit warm kunnen houden. In eerste instantie misschien aan Eva vragen, als zij het er nog bij kan hebben. D. Alberic wil dit wel mee opvolgen.

-Er lijkt wel animo te zijn voor meer samenwerking op het vlak van vorming. Een gemeenschappelijk noviciaat (m/v/gemengd? Los van OSB?). We gaan onderzoeken wat mogelijk is. In eerste instantie zullen M. Rebekka, M. Katharina en D. Isaac hier verder over nadenken. Beginnen met een werkgroep op te richten waarin ook (enkele) novicenmeesters betrokken zijn.

-Idee van een regiodag voor iedereen die wil/kan. De groep wordt kleiner, dus het familiegevoel versterkt.

Bij voorkeur ook met een programma, niet alleen koffie drinken.

Wel laagdrempelig houden, de essentie is ontmoeting.

In ieder geval hebben we binnenkort al een soort regiodag in Zundert.

Er is al een jaarlijkse regiodag voor oversten. Zou zoiets ook niet kunnen voor andere kleinere groepen, bv. volgens aantal jaren professie of volgens bediening? Nu leeft inderdaad bij veel broeders/zusters het idee: na de Vonk is er niets meer.

-Kleine initiatieven (gezamenlijke retraite, wederzijds bezoek...) kunnen alvast iets laten groeien.

-Het is belangrijk een goede manier te vinden om dit alles te communiceren naar onze gemeenschappen, met mogelijkheid om te reageren.

D. Bernardus is bereid om eventueel samen met Eva een brief te schrijven aan de gemeenschappen.

Het is belangrijk het te presenteren als een hoopvolle ontwikkeling.

Varia

Regiorapport voor het Generaal Kapittel

Gaan we voor een audiovisuele presentatie? Wie zou dit kunnen? D. Alberic zal eens informeren bij Christine Girardot en John Gruter (die de documentaire over Schiermonnikoog gemaakt hebben). De kosten zouden volgens D. Alberic wel te overzien zijn.

We moeten wel zelf een duidelijk scenario schrijven.

D. Alberic volgt dit op en overlegt met de anderen via e-mail.

Afgevaardigde voor het Generaal Kapittel

Br. Harold van Zundert zal als afgevaardigde meegaan naar het Generaal Kapittel.

Oproepen van D. Bernardus

-in verband met misbruik: als een zaak van misbruik, onder welke vorm ook, zich voordoet in de gemeenschap, meld dit aan de generaal. Dit is vooral belangrijk in verband met toekomstige bevestiging van (abts)keuzes.

-in verband met Patres Immediati: bereid dit thema voor voor het Generaal Kapittel, samen met de gemeenschap, zeker indien u een gedelegeerd PI hebt of bent.

Als er iemand zich geroepen voelt om PI te worden van een gemeenschap in Benin, mag die contact opnemen, want op den duur voelen deze gemeenschappen zich buitengesloten.

Evaluatie

-Het was een goede vergadering, de dynamiek van openheid, onderlinge verbondenheid, wederzijdse steun groeit nog. Dit is belangrijk ook naar de toekomst toe.

-Bewustzijn dat de vanzelfsprekendheid waarmee hier gedeeld wordt, niet vanzelfsprekend is.

-Een heftige bijeenkomst, veel stof om te verwerken.

-Dankbaar en blij om de hoop die groeit in onze regio. Goed dat er ook al echt perspectief is.

-Het is een genade dat er nieuwe ideeën voor de toekomst komen.

-Goed dat er weer gedelegeerden waren.

-Dank voor al het voorbereidend werk.

-Dank voor de gastvrijheid aan de broeders van Sint Sixt.

Volgende vergadering

Tilburg is het langst geleden. Maar we zijn ook nog nooit in Maria Frieden – Steinfeld geweest.

M. Gratia zal informeren wat er mogelijk is. Dat betekent dan logeren in een eenvoudig hotel in de buurt. Vorig jaar heeft de REI daar vergaderd en dat ging goed.

Inmiddels heeft M. Gratia laten weten dat we welkom zijn in Steinfeld van 20-23 april 2026.

(Dus de tweede optie: 27-30 april hoeft niemand meer vrij te houden)

Planning regionale dag voor oversten

Woensdag 23 juli in Zundert.

Begin 9u.

Dank aan iedereen en wel thuis!

Bijlage 1: Statuut voor begeleiding van kwetsbare gemeenschappen

Inleiding ‘Statuut over de begeleiding van fragiele gemeenschappen en de opheffing van een klooster’

Geschiedenis

Het GK van 2017 vroeg de Rechtscommissie om een Statuut te schrijven over de begeleiding van fragiele gemeenschappen, waarnaar Const 67 dan moest verwijzen. Het voordeel van een statuut is dat we het zelf kunnen aanpassen wanneer dat nodig is, zonder dat het telkens naar de Heilige Stoel moet. Naarmate we ervaring opdoen met begeleiding en sluiting, ontdekken we hoe de zaken het beste geregeld kunnen worden. Een aantal stemmingen van het GK gaven aan wat er in het Statuut zou moeten staan.

De gemeenschappen en de regio's hebben het ontwerp bestudeerd voor de Centrale commissie van 2019. De Centrale Commissie maakte een synthese van alle suggesties die gedaan waren en vroeg de Rechtscommissie om een herziene tekst. Die tekst stond op het programma van het GK 2020 wat 2022 werd.

In februari 2022 hebben we, behalve dat we een nieuwe generale abt gekozen hebben, ook het Statuut bestudeerd en ad experimentum goedgekeurd. Tijdens dat deel van het GK waren al enkele wijzigingen aangebracht, en vervolgens kreeg de Rechtscommissie de opdracht om voor de tweede helft van het GK verdere opmerkingen uit de discussie te verwerken.

De twee belangrijkste veranderingen in die tussentijd waren:

- affiliatie werd uit §6 gehaald, omdat het onvoldoende duidelijk was wat het voor onze Orde zou betekenen. Affiliatie kwam apart op de agenda van het GK 2022-II.
- In §19 is sprake van de stemming van de gemeenschap waarvoor een absolute meerderheid nodig was. In februari was het woord ‘consultatief’ toegevoegd, maar dan krijg je een contradictio in terminis

M. Eleanor stelde het bijgewerkte Statuut voor op het GK 2022-II en vervolgens werd het in stemming gebracht en goedgekeurd (simplified procedure).

Op de Centrale Commissie vorig jaar in Chili waren er enkele stemmingen van de regio's die verduidelijking en verdere aanpassing vroegen van het Statuut. En het Dicasterie had uitleg gegeven over het verschil tussen sluiting van een klooster en opheffing. We hebben die termen vaak door elkaar gebruikt, maar ze hebben een precieze inhoud.

Stemming 68: de Rechtscommissie wordt gevraagd om een nieuwe update van het Statuut in het licht van het werk van de regio's. Dan zal het gewijzigde Statuut op het GK opnieuw gestemd worden dmv vereenvoudigde procedure, dus stemmen zonder discussie.

En om te horen hoe in de praktijk werkt hulp aan kloosters eruit kan zien, horen we 4 verhalen:

- Our Lady of Silence

- Esmeraldas (telkens 2 zusters gestuurd naar kleine gemeenschappen)
- Tre Fontane en Acqua Salvia
- Kopua waar broeders van Guimaras helpen

Veranderingen:

§10: een monastieke commissaris wordt benoemd door het GK. Hiervoor gaf het GK toestemming aan de PI om een monastieke commissaris te benoemen.

§12: de monastieke commissaris moet de PI en VG op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

§19: de stemming van de gemeenschap over sluiting is steeds een punt van discussie. Consultatief of absolute meerderheid vereist? Nu als uitdrukking van de aanvaarding van de situatie. Misschien zijn er nog vijf zusters waarvan drie in een verzorgingshuis en stemmen ze allemaal tegen sluiting, dan lijkt sluiting toch aangewezen, maar je weet wel dat er pastoraal nog wat te doen zal zijn.

§20: hier stond 'monastieke commissaris', maar het kan ook de abt/abdis zijn die het hele proces heeft begeleid. En in plaats van de mening van PI en overste – die toch wel in het rapport zullen staan – wordt nu gevraagd naar het resultaat van de stemming (de mening van de gemeenschap).

§21: wat zijn de kerkrechtelijke gevolgen als het GK gestemd heeft voor opheffing? Dan hebben de overste, het conventueel kapittel en de PI geen zeggenschap meer. Alle beslissingen moeten genomen worden door een commissie van sluiting. Het is goed dat dat duidelijk gezegd wordt, zodat de stemming niet te vroeg genomen wordt en de broeders of zusters opeens passief moeten afwachten wat er over hen en over hun klooster besloten wordt. (Snowmass?)

§22: verduidelijking hoe het zit met leden van buiten de Orde. Het kan heel nuttig zijn om bijv. iemand van het bisdom of religieuzen van andere Orden uit de omgeving in de commissie te hebben.

§23: stabiliteit is steeds een lastig punt geweest. Hoe zit het met het recht en de plicht van de broeder of zuster en van de gemeenschap die hem / haar opneemt? Nu is een onmiddellijke stemming van de gemeenschap als mogelijkheid gegeven, maar als een proeftijd wenselijk is, kan dat ook. VG benoemt dan een overste voor de individuele broeder / zuster totdat de stabiliteit geregeld is.

§25: het verschil tussen sluiting en opheffing

Sluiting gebeurt als het reguliere leven in het klooster ophoudt.

Opheffing is dat het canonieke bestaan van het klooster als juridische persoon ophoudt.

Het GK stemt voor opheffing, niet voor sluiting. Het kan zijn dat een klooster al lang gesloten is, voordat het kapittel stemt voor opheffing (bijv. Grandselve, Engelszell), maar het kan ook andersom (Mistassini).

Commissie van solidariteit, vanwege de herziening van de financiële organen van de Orde.

§27: Voordat het decreet van opheffing uitgegeven kan worden, moeten alle leden stabiliteit elders hebben; het bezit van het klooster moet zijn overgedragen; en voor de civiele wetgeving moet alles geregeld zijn. In de vorige versie stond dat het GK het decreet levert.

zr Rebekka

Klaarland

Bijlage 2: Herziening van de Ratio

Herziening van de Ratio Formationis

Notitie voor de Regionale Vergadering april 2025 Westvleteren

In Valserena komen de regionale vormingsverantwoordelijken van 13-20 juni 2025 bijeen om te spreken over de herziening van de Ratio. In de *Richtlijnen* van 2017 (zie dit boekje) wordt hierover reeds gesproken: "*het is nodig de Ratio...te herzien*" (§34).

Er wordt ook in aangeduid wat de strekking moet zijn van deze herziening: "*Zoals vroeger, na het Concilie van Trente, de seminaries en noviciaten ontstaan zijn voor de initiële vorming, zo worden wij heden ten dage opgeroepen om vormen en structuren op te zetten die **de weg ondersteunen van iedere Godgewijde persoon** naar de toenemende gelijkvormigheid met de gezindheid van de Zoon (cf. Fil. 2,5).*"

Vorming is dus niet alleen iets voor de nieuweling. De initiële vorming blijft bestaan. De gemeenschap die deze initiële vorming aanbiedt is echter zelf permanent in vorming. Deze permanente vorming is NIET een simpele plicht tot actualisering, maar *een voortdurende houding van luisteren en het delen van uitdagingen, problematieken en perspectieven. Ieder individu is geroepen om zich te laten raken, onderrichten, uitdagen en verlichten door het leven en de geschiedenis ...* (§35.c.)

De initiële vorming moet de jonge Godgewijde persoon *vormen tot een vrij hart, bekwaam om een leven lang te leren van het gebeuren van iedere dag op de manier van Christus, om zich ten dienste te stellen van allen.* (§ 35.d.).

Herziening van de Ratio zou dus kunnen betekenen dat de vorming van de gemeenschap voorop staat. Deel 1: de gemeenschap in permanente vorming Deel 2: de initiële vorming.

Andere aanpassingen die vanzelfsprekend lijken in onze dagen: minder nadruk op informatie geven, meer nadruk op zowel een "effectieve werkzaamheid" (§

12) als een vorming in "de waarden van een leven in navolging van Christus" (§ 15).

Br. Alberic, 5 april 2025

CONGREGATIE
VOOR DE INSTITUTEN VAN GODGEWIJD LEVEN
EN SOCIËTEITEN VAN APOSTOLISCH LEVEN

NIEUWE WIJN IN NIEUWE ZAKKEN

HET GODGEWIJDE LEVEN EN DE AANHOUDEDE
UITDAGINGEN SINDS VATICANUM II

RICHTLIJNEN

Gepubliceerd met goedkeuring van de Heilige Vader op 6 januari 2017 door *João Braz*
Card. de Aviz, prefect en *José Rodríguez Carballo*, O.F.M. Aartsbisschop en Secretaris

II. AANHOUDENDE UITDAGINGEN

Wat Jezus zegt over weerstand tegen verandering - want de *oude is best* (cf. *Le 5,39*) - is een fenomeen dat we in alle menselijke functioneren en culturele systemen tegenkomen. Zoals het Evangelie leert in de parabels van het onkruid en het goede zaad (*Mt 13, 25-30*) en het sleepnet vol *goede en slechte* vissen (*Mt 13, 47-48*), zo worden goede werken vaak gemengd met werken die niet zo goed zijn. Hierover moeten we ons niet verwonderen, maar dit moet ons voortdurend waakzaam houden bij het herkennen van beperkingen en zwakheden die de noodzakelijke processen tot een authentiek en geloofwaardig getuigenis belemmeren.

Ieder gestabiliseerd systeem tendeert naar weerstand tegen veranderen en tracht zijn positie te behouden. Soms gebeurt dit door ongerijmdheden te verbergen, dan weer door te accepteren dat het oude het nieuwe aantast, door realiteit en onenigheden te ontkennen in naam van een denkbeeldige harmonie, of zelfs door de eigen doelstellingen te camoufleren met oppervlakkige aanpassingen. Helaas bestaan er heel wat voorbeelden van een puur formele instemming, terwijl een echte bekering van hart ontbreekt

Roeping en identiteit

Met gezonde realiteitszin moeten we als eerste noemen **het blijvend hoge aantal mensen die het religieuze leven verlaten**. Het is belangrijk om licht te werpen op de voornaamste redenen voor deze uittredingen, die plaatsvinden zowel na de eerste stadia van vorming (professie, priester- wijding), als op latere leeftijd. Dit verschijnsel doet zich nu in alle geografische en culturele milieus voor.

Er moet nadrukkelijk op worden gewezen dat het niet altijd alleen om emotionele crises gaat. Deze crises zijn vaak het gevolg van een dieperliggende **teleurstelling veroorzaakt door een communiteitsleven dat niet authentiek is**. Het verschil tussen wat voorgehouden wordt aan waarden en wat werkelijk wordt ervaren, kan zelfs tot een geloofscrisis leiden. Het buitensporig aantal belastende en overdreven urgente activiteiten kan in de weg staan van een degelijk geestelijk leven, dat in staat stelt het verlangen naar trouw te voeden en te onderhouden. In sommige gevallen dreigt de isolering van jongere leden, in overwegend oudere gemeenschappen die worstelen met de stijl van spiritualiteit, gebed en pastorale activiteit die door de nieuwe evangelisatie wordt vereist, hun hoop op een reële belofte van leven te ondermijnen. Deze frustratie kan er soms toe leiden dat uittreden de enige weg lijkt om er niet aan onderdoor te gaan.

Sociologisch onderzoek heeft aangetoond dat jonge mensen wel degelijk aspiraties hebben voor echte waarden waaraan zij zich serieus willen binden. Jonge mensen staan open voor transcendentie, een vermogen om zich enthousiast in te zetten voor zaken als solidariteit, gerechtigheid en vrijheid. Door zijn gestandaardiseerde manier van leven - en dat al te vaak buiten de culturele context - en door een misschien overdreven bezorgdheid om het werk goed gedaan te krijgen, loopt het religieuze leven het risico het diepste verlangen van jonge mensen niet te beluisteren. Dit schept een kloof die de uitwisseling tussen generaties alleen maar moeilijker maakt en de noodzakelijke dialoog tussen hen uitput.

We moeten ons zelf dus enkele serieuze vragen stellen over ons systeem van vorming. We hebben zeker een aantal positieve veranderingen in recente jaren aangebracht die ons in de juiste richting sturen. Deze veranderingen zijn echter niet op een consequente manier doorgevoerd en hebben niet geleid tot een verandering van essentiële en de vorming dragende structuren. Het lijkt erop dat men ondanks alle inspanningen en grote inzet voor de vorming er niet in slaagt het hart van mensen te raken en werkelijk om te vormen. De indruk bestaat dat het vormingsproces meer informatief is dan gericht op effectieve werkzaamheid. Het resultaat is dat mensen een zekere broosheid behouden, zowel in hun existentiële overtuigingen als in hun geloofsweg. Dit leidt tot minimale psychologische en geestelijke volharding en dientengevolge het onvermogen om de eigen missie te beleven met openheid en moed als het eropaan komt de dialoog met culturele, sociale en kerkelijke integratie aan te gaan.

De recente ontwikkeling van veel instituten heeft het probleem van integratie van verschillende culturen nog acuter gemaakt. Sommige instituten bevinden zich in een situatie die moeilijk te beheersen is: aan de ene kant enkele tientallen leden op leeftijd, die vasthouden aan klassieke en soms gewijzigde culturele en institutionele tradities, en aan de andere kant een groot aantal jonge leden van verschillende culturen die huiveren, die zich gemarginaliseerd voelen en geen ondergeschikte rol meer accepteren. Het verlangen om verantwoordelijkheid te nemen om uit een situatie van onderdanigheid te komen zou druk kunnen uitoefenen op besluitvormende instanties. Dit kan ervaringen van pijn, marginalisering en onbegrip veroorzaken die het risico meebrengen een zware wissel te trekken op het fundamentele proces van inculturatie van het Evangelie.

Deze moeilijkheid bij inculturatie toont de groeiende afstand tussen enerzijds de klassieke opvatting over het Godgewijde leven met zijn gestandaardiseerde vormen en de verschillende manier anderzijds waarop het wordt verstaan en verlangd in opkomende kerkelijke en culturele omgevingen. We moeten constateren dat er een proces gaande is van ont-westering of ont-europeanisering van het Godgewijde leven dat samen lijkt te gaan met een massief proces van globalisering. Het wordt steeds duidelijker dat het belangrijkste niet een zaak is van behoud van vormen, maar de bereidheid het Godgewijde leven opnieuw te doordenken, in creatieve continuïteit, als de evangelische herinnering aan een permanente staat van bekering waaraan intuïties en concrete keuzes ontspringen

Keuzemogelijkheden voor vorming

Instituten hebben belangrijke inspanningen verricht op dit terrein mede dankzij de hulp van initiatieven van verschillende nationale en internationale Conferenties van Hogere Oversten. Ondanks al dit werk bestaat er nog steeds weinig integratie tussen theologische en antropologische inzichten met betrekking tot vorming, het vormingsmodel en educatieve pedagogie. Dit is meer dan alleen maar een theoretische kwestie omdat deze povere integratie geen interactie en dialoog mogelijk maakt tussen twee essentiële en onmisbare componenten van een groeitocht: de spirituele dimensie en de menselijke dimensie. We kunnen niet meer denken dat deze twee dimensies autonoom werken als daar niet complementair en harmonieus voor wordt gezorgd.

Zorgdragen voor de harmonieuze groei tussen de spirituele en menselijke dimensie vraagt dat er aandacht wordt gegeven aan de specifieke antropologie van de verschillende culturen en de sensibiliteit van nieuwe generaties, met bijzondere nadruk op nieuwe leefomstandigheden. Alleen een nieuw en diep verstaan van de symboliek, die werkelijk het hart raakt van nieuwe generaties, kan het gevaar voorkomen dat er alleen oppervlakkige of zelfs trendy loyaliteit ontstaat waar het lijkt dat het zoeken naar uiterlijke tekenen identiteitszekerheid biedt. De behoefte aan een onderscheiding van roepingsmotieven met speciale aandacht voor de verschillende culturele en continentale gebieden wordt dringend.¹⁹

Hoewel ieder Instituut de laatste jaren uitgerust is met een eigen *Ratio Formationis*, is de toepassing ervan in het vormingsproces vaak provisorisch en minimaal. Dit gebeurt vooral in vrouwelijke instituten waar de druk van het werk dikwijls prioriteit krijgt boven een vruchtbaar, systematisch en organisch verlopend vormingstraject. De werkdruk en de verplichtingen van de dagelijkse leiding van de gemeenschappen dreigen de vooruitgang die onmiddellijk na het Concilie is geboekt teniet te doen.

Vanuit dit oogpunt, zou vermeden moeten worden dat men onsamenvattende theologische cursussen volgt of uitsluitend cursussen voor een beroepsopleiding, om zo de balans in de vorming tot het Godgewijde leven te bewaken. In feite is een van de risico's dat iedere persoon zijn of haar eigen wereld creëert die angstvallig wordt afgeschermd en niet wordt gedeeld. Op die manier krijgen we in de nabije toekomst jonge Godgewijde mensen die niet alleen academische titels bezitten, maar die ook gevormd zijn in de waarden van een leven in de *sequela Christi*.

Veel instituten hebben geen mensen die een adequate opleiding hebben om de taak van de vorming op zich te nemen. Dit is een nogal wijdverbreide leemte, vooral in kleinere instituten die zich naar andere continenten uitgebreid hebben. We moeten altijd voor ogen houden dat vorming niet geïmproviseerd kan worden, maar dat het een langdurige en voortdurende voorbereiding vereist. Zonder degelijke vorming van de vormingsverantwoordelijken is het niet mogelijk de jongste leden een echte en veelbelovende begeleiding te bieden, door goed voorbereide en betrouwbare broeders en zusters. Wil de vorming doeltreffend zijn, dan moet ze gebaseerd zijn op een strikt persoonlijke pedagogie en niet beperkt tot maar één oplossing voor alle waarden, spiritualiteiten, tijden, levensstijlen en wegen. We worden geconfronteerd met de uitdaging van een diep persoonlijke vorming, waarin het initiatie-model werkelijk weer terug te vinden is. Initiatie vereist contact tussen de meester en de leerling, een zij aan zij lopen in vertrouwen en hoop.

In dit verband is het noodzakelijk veel aandacht te besteden aan de keuze van mannen en vrouwen als vormingsverantwoordelijken. Hun belangrijkste opdracht is het "de schoonheid van de *sequela Christi* en de betekenis van het charisma waarin dit volgen van Christus zich voltrekt"²⁰ over te dragen op wie aan hen zijn toevertrouwd. Allerbelangrijkst is dat zij "zeer vertrouwd zijn met de weg van het zoeken naar God".²¹

Maar al te vaak worden de jonge mannen en vrouwen voortijdig ingezet om leiding te geven aan de activiteiten, waardoor het erg moeilijk wordt een serieuze vorming te ontvangen. Dit kan niet alleen maar worden toevertrouwd aan wie direct belast zijn met de vorming, als was het alleen hun probleem; het vereist **een harmonieuze en adequate samenwerking en deelname van heel de gemeenschap, als plaats "waar men de lasten en de vreugden van het gemeenschappelijk leven leert kennen"**.²² Het is in het gemeenschapsleven dat men leert anderen te ontvangen als een gave van God, door tezelfdertijd hun goede hoedanigheden als hun verschillen en beperkingen te aanvaarden. Het is in het gemeenschapsleven dat men leert de gaven te delen die ontvangen zijn tot opbouw van allen. Het is in het gemeenschapsleven dat men de missionaire dimensie leert, die eigen is aan de toewijding aan God.²³

Wat de **permanente vorming** betreft, bestaat het risico dat er veel gepraat wordt, maar dat er in feite heel weinig mee gedaan wordt. Het organiseren van informatieve, theoretische theologiecursussen en behandelen van spirituele thema's is niet genoeg; het is hoogstnoodzakelijk dat we een cultuur ontwikkelen van permanente vorming. Deze cultuur zou niet enkel de theoretische dimensie moeten bevatten, maar ook de vaardigheid om wat in de gemeenschappen concreet geleefd wordt, opnieuw te bekijken en te evalueren. Bovendien moet permanente vorming, als een gelegenheid tot bezinning en herziening, niet verward worden met een soort religieus toerisme dat zich tevreden stelt met het simpelweg weer bezoeken van de plekken van het ontstaan van het instituut. Er bestaat ook het risico de mogelijkheden tot vorming te degraderen tot speciale gelegenheden (herdenking van gebeurtenissen van het instituut, vieringen van 25 of 50 jaar professie), alsof de vorming geen wezenlijke vereiste is voor een dynamiek van trouw in de verschillende stadia van het leven.²⁴

Het wordt ook steeds belangrijker in de permanente vorming een degelijke inwijding in het bestuur in te bouwen. Deze taak, die zo van wezenlijk belang is voor het gemeenschapsleven, wordt soms overgelaten aan improvisatie en op een onaangepaste en gebrekkige manier uitgevoerd.

Vormingsmodellen en de vorming van vormings- verantwoordelijken

Het domein van de vorming heeft deze laatste jaren een grondige transformatie doorgemaakt in methoden, talen, dynamiek, waarden, doelen en stadia. Paus Franciscus bevestigt het: "We moeten altijd denken aan het Volk Gods in dit kader. [...] We moeten geen bestuurders, beheerders vormen, maar vaders, broeders, reisgenoten"⁵⁹, en "Vorming is een ambachtelijk werk, geen politiewerk".⁶⁰

De meerderheid van de instituten heeft een aangepaste *Ratio Formationis* aangenomen om aan de nieuwe eisen te beantwoorden. Toch signaleert men een aanzienlijk verschil in taal, kwaliteit en mystagogisch inzicht.

Het is nodig om deze *ratio*, die vaak van elkaar zijn overgenomen, te herzien, juist omdat de vorming zo fundamenteel is voor de toekomst van het Godgewijde leven.

De **voortgezette vorming** behoeft bijzondere aandacht zoals de Paus in zijn welbekende dialoog met de Hogere Oversten onderlijnd heeft.

De voortgezette vorming moet georiënteerd zijn conform de ecclesiologische identiteit van het Godgewijde leven. Het gaat er niet alleen maar om up-to-date te blijven wat betreft nieuwe theologieën, kerkelijke normen, of nieuwe studies op het gebied van de geschiedenis en het charisma van het eigen instituut. De opdracht is om iemands eigen plaats in de Kerk in dienst van de mensheid te versterken of – veelal – opnieuw te vinden. Dit werk gaat dikwijls samen met die klassieke *tweede bekering* die zich aandient bij beslissende momenten in het leven, zoals het bereiken van de middelbare leeftijd, een moment van crisis, of het zich moeten terugtrekken uit het actieve leven door ziekte of ouderdom.⁶¹

We zijn er allemaal van overtuigd dat vorming een leven lang moet duren. Niettemin moeten we ook toegeven dat er nog geen cultuur bestaat van permanente vorming. Deze lacune is het resultaat van een mentaliteit wat de permanente vorming betreft, die partieel en versmallend is; daar- door komt het dat men onvoldoende het belang ervan aanvoelt en dat de individuele betrokkenheid erop minimaal is . We moeten nog concrete vormen vinden, zowel voor individuen als voor gemeenschappen, die pedagogische vormingspraktijken tot een echte weg van groei in creatieve trouw maken met merkbare en blijvende effecten in het concrete leven.

In het bijzonder dringt de gedachte maar moeilijk door, dat vorming alleen echt permanent is als ze alledaags is en zich voltrekt in de realiteit van het leven van elke dag. Er heerst nog een zwakke of sociologische interpretatie van permanente vorming, die deze verbindt met een simpele plicht tot actualisering of met een mogelijke behoefte aan een geestelijk opfrissen. Men vat het niet op als een voortdurende houding van luisteren en het delen van uitdagingen, problematieken en perspectieven. Ieder individu is geroepen om zich te laten raken, onderrichten, uitdagen en verlichten door het leven en door de geschiedenis, door wat men verkondigt en viert, door de armen en de uitgestoten, en door de naasten en degenen die ver weg zijn.

De rol van de **initiële vorming** moet ook verduidelijkt worden. Deze vorming moet meer doen dan de jonge Godgewijde persoon alleen maar opvoeden tot volgzzaamheid (dociliteit) en goede gewoontes en tradities van een groep bijbrengen. Het zou de jonge Godgewijde persoon werkelijk *docibilis* (leerbaar) moeten maken. Dat wil zeggen vormen tot een vrij hart, bekwaam om een leven lang te leren van het gebeuren van iedere dag op de manier van Christus, om zich ten dienste te stellen van allen.

Op een bijzondere manier, en in verband met dit onderwerp, wordt ook een bezinning onvermijdelijk over de structurele en institutionele dimensie van de voortgezette vorming. **Zoals vroeger, na het Concilie van Trente, de seminaries en noviciaten ontstaan zijn voor de initiële vorming, zo worden wij heden ten dage opgeroepen om vormen en structuren op te zetten die de weg ondersteunen van iedere Godgewijde persoon naar de toenemende gelijkvormigheid met de gezindheid van de Zoon (cf Fil. 2,5). Dat zou een buitengewoon aansprekend institutioneel teken zijn.**

De oversten zijn geroepen om dicht bij de Godgewijde personen te staan in alle kwesties betreffende hun weg, zowel op persoonlijk vlak als qua gemeenschapsleven. Het is de

specifieke taak van oversten om door oprechte en opbouwende dialoog degenen te begeleiden die in vorming zijn of anderen die op verschillende manieren hierin onderweg zijn.

De moeilijkheden die naar voren zijn gekomen vragen om de bevordering van een broederlijk leven waarin een balans gevonden wordt tussen de humaniserende en evangelische elementen, zodat ieder medeverantwoordelijk is en tegelijkertijd als onmisbaar beschouwd wordt voor de opbouw van de broederschap. **In feite is de gemeenschap de plaats bij uitstek van de permanente vorming.**

Ook moet op gepaste wijze een nieuwe professionaliteit worden voorbereid in de vorming van hen die vormingsverantwoordelijke zijn in een multiculturele context. "Goede structuren zijn behulpzaam, maar op zichzelf zijn ze niet genoeg".⁶² Interprovinciale en internationale structuren gericht op de vorming van kandidaten, vragen om de aanstelling van vormingsverantwoordelijken met de werkelijke overtuiging dat "het Christendom niet beschikt over één cultureel model, "maar het zal tegelijkertijd, zichzelf blijvend in absolute trouw aan de evangelische boodschap en de kerkelijke traditie, het gelaat aannemen van de ontelbare culturen en volkeren waar het aangenomen en geworteld is."⁶³ Dat vraagt de bekwaamheid en de nederigheid om niet één cultureel systeem op te leggen, maar iedere cultuur te bevruchten met het zaad van het Evangelie en van de eigen charismatische traditie, zorgvuldig de "ijdele sacralisering van de eigen cultuur"⁶⁴ vermijdend.

De synergie van nieuwe kennis en expertise kan nuttig zijn voor een vormende begeleiding binnen een bepaalde multiculturele context. Het kan er vooral toe bijdragen vormen van assimilatie of van bevestiging te voorkomen, die op de lange termijn weer naar boven komen – in het vormings- proces of ook daarna – en problemen uitlokken die op een negatieve wijze het gevoel van toebehoren aan het instituut en de volharding in de roeping tot de navolging van Christus kunnen beïnvloeden.

Bijlage 3: Affiliatie

1. Wat is affiliatie ook weer?

Een gemeenschap in voortschrijdende fragiliteit kan een andere gemeenschap van de Orde vragen (of door andere instanties binnen onze Orde tot die vraag bewogen worden) om haar tijdelijk onder haar hoede te nemen, waarbij de autonomie van de geaffilieerde gemeenschap is gesuspenseerd en de geaffilieerde gemeenschap tijdelijk afhankelijk is van de affiliërende gemeenschap. De economie blijft gescheiden. Eventuele kandidaten voor het geaffilieerde huis worden gevormd in het affiliërende huis. Als de situatie verbetert, ontvangt de gemeenschap haar autonomie terug; als ze verslechtert, kan sluiting worden overwogen.

2. Korte geschiedenis

Affiliatie komt niet voort uit de traditie of de eigen structuren van onze Orde. Het komt van buiten af (of: van boven af) op onze weg. Affiliatie is een mogelijkheid die *Cor Orans* (nrs. 54-64) biedt (eigenlijk binnen zijn model van federaties) en die daarmee al kracht van wet heeft voor de monialen. Tegelijk sluit het niet naadloos op onze eigen structuren. De Orde

moest dus een weg vinden om affiliatie een plaats te geven. De rechtscommissie heeft als voorbereiding tot het GK 2022 een concept-statuut opgezet, dat door het GK 2022 is aanvaard *ad experimentum* tot aan het GK 2025 (Stemming 72; 130 ja; 13 nee; 8 onthoudingen). De Rechtscommissie heeft in 2023 de tekst (ver)taalkundig licht aangepast. In stemming 73 wordt de Regio's gevraagd het thema affiliatie nader te bestuderen vóór de CC van 2024 (133 ja; 10 nee; 7 onthoudingen). De Regionale Vergaderingen van 2024 (ook de NED) blijken de affiliatie te omarmen met meer of minder tegenzin, zelden met graagte, en met hele reeksen van amendementen en aandachtspunten. Op verzoek van de CC 2024 (stemming 52) heeft de Rechtscommissie het statuut nogmaals herzien (december 2024), daarbij rekening houdend (voorzover mogelijk binnen CO) met hetgeen in de Regio's naar voren was gebracht.

3. Wat staat nu op ons programma (en op dat van het komend GK)?

- a. de laatste versie van het Statuut
- b. evaluatie van de ervaringen tot dusverre
- c. eventuele verlenging van de *ad experimentum*-fase tot het GK van 2028

3.a. de laatste versie van het Statuut

De laatste versie van het Statuut (versie Rechtscommissie 2024) zal ter kennisgeving ook opgenomen worden in het *General Booklet* van het GK 2025. Ik voeg het als bijlage (in het Engels) bij dit paper. Het zal op het GK 2025 volgens de gewone procedure aan de orde komen.

Deze laatste versie heeft de volgorde van de artikelen enigszins omgegooid.

Bovendien zijn enkele leemtes, waarop sommige Regio's gewezen hadden, nader ingevuld:

- In no.3 (voorheen no. 2) wordt gespecificeerd welke stemmingen vooraf vereist zijn: een *deliberatieve* stemming van de affiliërende gemeenschap; een *consultatieve* stemming van de fragiele gemeenschap, *consultatie* van de *patres immediati* van beide.

(*Deliberatief* betekent volgens mij: elk lid van het conventueel kapittel mag meepraten en afwegen en dan ook [?] stemmen; hetgeen erop zou neerkomen, dat het conventueel kapittel van de affiliërende gemeenschap met een eenvoudige meerderheid moet instemmen om een affiliatie te kunnen aangaan. Graag voor mij hier meer duidelijkheid).

- No. 5 (een nieuw artikel; cf. CO 56): het is aan het Generaal Kapittel om lopende de affiliatie een Commissie van de Toekomst op te zetten (bestaande uit de overste van het affiliërende huis en minstens 2 anderen, aan te wijzen door het GK).
- Ook bij verandering van stabiliteit (iemand van de orde wil overgaan naar het geaffilieerde huis) geldt dezelfde procedure als bij professies: de geaffilieerde gemeenschap moet worden geconsulteerd, het kapittel van het affiliërende huis moet instemmen.
- No. 13 (een nieuw artikel): als het geaffilieerde huis dochterhuizen heeft, zal de *pater immediatus*, in overleg met de dochterhuizen, beslissen hoe de paterniteit zal worden uitgevoerd.

3.b. evaluatie van de ervaringen tot dusverre

Concrete gevallen van affiliatie lijken zeer zeldzaam te zijn.

In stemming 53 vraagt de CC 2024 aan Vader Generaal en zijn Raad op het GK informatie te geven inzake recente ervaringen met affiliatie. We hebben het geluk Vader Generaal nu in ons midden te hebben zodat hij die informatie nu al met ons kan delen.

Dat er naar het schijnt nauwelijks concrete voorbeelden zijn kan er m.i. op wijzen dat er amper sterke huizen in de Orde zijn die de affiliërende rol op zich zouden kunnen nemen, maar ook dat het model van affiliatie kunstmatig in onze Orde is ingeënt en niet als ‘eigen’ ervaren wordt, en dat de Orde andere wegen en manieren heeft die als meer ‘eigen’ worden ervaren en de voorkeur genieten.

3.c. eventuele verlenging van de *ad experimentum*-fase tot het GK van 2028

Het GK 2022 heeft het statuut *ad experimentum* goedgekeurd tot 2025. Het GK 2025 zal dus de *ad experimentum*-status of moeten verlengen, of omzetten in een definitieve status. Die stemming zal verlopen volgens de gewone procedure (CC 2024, stemming 54).

Argument om de *ad experimentum*-status te verlengen: er is nog te weinig ervaring opgedaan.

Argument om de *ad experimentum*-status om te zetten in een definitieve status: affiliatie zal naar mijn verwachting een zeldzame figuur blijven in onze Orde; waarom er nog meer tijd insteken en het naar de agenda van nog weer een volgend GK schuiven, in plaats van het nu gewoon af te vinken?

Losse opmerking:

Het Statuut voor de begeleiding van fragiele gemeenschappen en het (Concept-)Statuut inzake affiliatie betreffen beide fragiele gemeenschappen en hun begeleiding. Toch verwijst het Statuut voor de begeleiding van fragiele gemeenschappen nergens naar de mogelijkheid tot affiliatie als alternatieve weg. Wordt daarmee stilzwijgend de lijn gevolgd waaraan de NED in haar vorige vergadering de voorkeur gaf¹?

br. Malachias
Echt, april 2025

¹ Cf. stemming 4:

4a We zien de mogelijkheid van affiliatie als een sub-statuuut toegevoegd binnen het Statuut voor de begeleiding van fragiele gemeenschappen.

2 JA 5 NEEN 2 ONTHOUDING

Verworpen

4b We zien de mogelijkheid van affiliatie en nemen het op in onze wetgeving als een alternatief, naast het Statuut voor de begeleiding van fragiele gemeenschappen.

7 JA 0 NEEN 2 ONTHOUDING

Aanvaard